

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Sosiaalihuoltoalalla, varsinkaan pääkaupunkiseudulla, ei ole riittävästi koulutettua alan henkilöstöä. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla ei kuitenkaan ole mahdollista perustaa sosiaalihuoltoalan oppilaitoksia. Kunnallisesta kodinhoitoavusta annettu laki koskee ainoastaan kodinhoitajia kouluttavia oppilaitoksia. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että edellä mainitun lain

soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että lain nojalla voitaisiin perustaa myös muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä kouluttavia oppilaitoksia. Samalla ehdotetaan lain nimike muutettavaksi. Oppilaitosten perustamiseen tulisi voida ryhtyä jo kuluvan vuoden aikana.

Lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 1985.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettavat muutokset

Sosiaalihuoltoalan koulutuksesta on nykyisin pääosa kodinhoitajien koulutusta, josta on voimassa kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) 4 luvun säännökset. Kuluvan vuoden alussa on toiminnassa neljä kodinhoitajia kouluttavaa oppilaitosta. Sosiaalihuoltoalan koulutusta annetaan edellä tarkoitettujen kodinhoitajaopistojen lisäksi kotitalousoppilaitoksissa, kansanopistoissa, yksityisissä sairaanhoitooppilaitoksissa sekä Suomen Kirkon sisälähetysseuran Kasvattajaopistossa. Tässä koulutuksessa noudatetaan kunkin oppilaitosmuodon omia säännöksiä, lukuunottamatta Kasvattajaopistoa, jossa annettavaa opetusta ei ole säännelty lainkaan. Tämän vuoksi sosiaalihuoltoalan opetukseen sovellettava säännöstö on kirjava. Sosiaalihuoltoalan koulutuksen kehittäminen edellyttäisi säännöstön yhtenäistämistä sekä opetuksen antamista sosiaalihuoltoalan omissa oppilaitoksissa.

Kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain 1—3 ja 5 luku, 5 luvun 21 §:ää lukuunottamat-

ta, kumottiin vuonna 1982 annetulla sosiaalihuoltolailla (710/82). Kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain voimaan jääneessä 4 luvussa on kodinhoitajien koulutusta koskevat säännökset. Säännökset ovat vanhentuneita, eikä niiden nojalla voida antaa koulutus- ja työelämän ammateissa tapahtuneen kehityksen vaatimaa sosiaalihuoltoalan muuta koulutusta. Esityksessä ehdotetaan kunnallisesta kodinhoitoavusta annettua lakia muutettavaksi siten, että voitaisiin perustaa sosiaalihuoltoalan oppilaitoksia ja kouluttaa sosiaalihuoltoalalle tämän hetken vaatimusten mukaista henkilöstöä eli kodinhoitajia, sosiaaliohjaajia, sosiaalikasvattajia ja kehitysvammaisten hoitajia ja ohjaajia, jotka tulevat sijoittumaan vanhustenhuollon, vammaishuollon, lasten- ja nuortenhuollon, päihdehuollon sekä kotipalvelutoiminnan ja muun avohuollon tehtäviin. Alalla vallitsevan työvoimapulan johdosta koulutuksen käynnistämiseen tulisi voida ryhtyä mahdollisimman pian.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotetaan, että kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain 17 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti sekä 19 § muutetaan

siten, että ne koskisivat myös edellä mainitun sosiaalihuoltoalan henkilöstön koulutusta. Samalla ehdotetaan lain nimike muutettavaksi. Koska lain 18 § tulee vuoden 1986 alusta kumoutuksi ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetulla lailla (494/83), olisivat ehdotetut 18 §:n 1 ja 3 momentti voimassa väliaikaisesti vuoden 1985 loppuun.

Ammatillista koulutusta koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus on parhaillaan vireillä. Tarkoitus on, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1 päivänä elokuuta 1986. Tästä syystä ei ole tarkoituksenmukaista tässä vaiheessa antaa sosiaalihuoltoalan henkilöstön kouluttamisesta sisältöltään kaiken kattavaa täydellistä lainsäädäntöä, joka jäisi hyvin lyhytaikaiseksi. Nyt ehdotettava muutos on kuitenkin tarpeen, jotta voitaisiin ryhtyä oppilaitosten perustamista ja koulutuksen käynnistämistä koskeviin toimenpiteisiin ennen edellä mainitun kokonaisuudistuksen yhteydessä annettavan lainsäädännön suunniteltua voimaantuloa.

Nykyisin kansanopistoissa järjestettävä kodinhoitajien koulutus on suunniteltu järjestettäväksi ammattikasvatushallituksen alaisissa itsenäisissä sosiaalihuoltoalan oppilaitoksissa, jotka toimisivat edelleen kansanopistojen yhteydessä siten, että niillä olisi kansanopistojen kanssa yhteiset hallintoelimet.

Ehdotettu laki tulisi koskemaan myöskin Suomen Kirkon Sisälähetysseuran Kasvattajaopistossa annettavaa sosiaalialan opetusta, josta nykyisin ei ole säännöksiä.

Ehdotettu lainmuutos mahdollistaisi niinikään sen, että perustettavien sosiaalihuoltoalan oppilaitosten rahoitukseen voitaisiin soveltaa ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettua lakia, joka tulee 3 päivänä helmikuuta 1984 annetun lain (142/84) mukaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

2. Asian valmistelu

Asia on käsitelty kouluasiainneuvostossa, jossa ovat edustettuina muun muassa opetusministeriö, työvoimaministeriö, ammattikasvatushallitus, edustavimmat palkansaaja- ja työnantajakärsjöt sekä kuntien keskusjärjestöt.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sosiaalialan ammatillista koulutusta on tarkoitettu suunnitelmien mukaan huomattavasti laajentaa, mistä johtuen alan koulutuksesta aiheutuvat kustannukset lisääntyvät. Koulutuksen laajentaminen tapahtuu keskiasteen koulutuksen kehittämishajelman mukaisesti. Keskiasteen koulutuksen kehittämistä annettun lain (474/78) 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan laaditaan määrävuosiksi kerrallaan siten kuin asetuksella säädetään lain toimeenpanoon kuuluvien kehittämistoimenpiteiden toteuttamista ja keskiasteen koulutuksen muuta kehittämistä varten ohjelma, jonka valtioneuvosto hyväksyy.

Ehdotetun lain nojalla perustettavien uusien oppilaitoksien käynnistettyä toimintansa voitaisiin nykyisin yksinomaan valtion varoin järjestettävä väliaikainen ammatillinen koulutus vakinaistaa. Vuonna 1986 sosiaalihuoltoalan vakinaisen koulutuksen lisäyksen on suunniteltu olevan yhteensä noin 290 aloituspaikkaa. Näistä noin 260 aloituspaikkaa johtuisi väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisesta, mistä aiheutuisi tässä vaiheessa valtion menojen pienentymistä, koska ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain mukaan suoritettava valtionosuus olisi keskimäärin 70 prosenttia.

Suomen Kirkon Sisälähetysseuran Kasvattajaopiston siirtyminen harkinnanvaraisen valtionavun piiristä lakisääteisen valtionavun piiriin ei aiheuttaisi valtiolle lisäkustannuksia. Oppilaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa olevan määrärahan mukaan myönnetty valtionapu on likimäärin vastannut lakisääteisen valtionosuuden määrää.

Oppilaitosten perustamisesta ei tulisi vuoden 1985 kuluessa aiheutumaan perustamiskustannuksia.

Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain tullessa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 osallistuvat valtio ja kunnat oppilaitosten käyttökustannuksiin. Sanotun lain mukaan oppilaiden kotikunnat tulevat osallistumaan koulutuksen rahoittamiseen, mikä merkitsee koulutuksesta oppilaitosten omistajakunnille aiheutuvan rahoituksen tasoitumista. Samanaikaisesti vuoden 1986 alussa tulee voimaan ammatillisten oppilaitosten opintososiaalisista eduista annettu laki (498/83), jonka mukaan oppilaille myönnetään opintososiaalisia etuja. Valtio ja kotikunnat osallistuvat myös näiden etujen antamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä elokuuta 1985.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisesta kodinhoitoavusta 6 päivänä toukokuuta 1966 annetun lain (270/66) nimike sekä 17 ja 19 § sekä väliaikaisesti 18 §:n 1 ja 3 momentti näin kuuluviksi:

Laki

kodinhoitajien ja muun sosiaalihuoltoalan henkilöstön ammatillisesta koulutuksesta

17 §

Kodinhoitajia tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä kouluttavan ammatillisen oppilaitoksen tulee ennen toimintansa aloittamista hankkia siihen opetusministeriön lupa.

Kunnan tai kuntainliiton ylläpitämällä oppilaitoksella tulee olla kunnanvaltuuston tai liittovaltuuston hyväksymä johtosääntö ja muulla oppilaitoksella ammattikasvatushallituksen hyväksymä ohjesääntö.

Ammattikasvatushallitus vahvistaa oppilaitoksen opetussuunnitelman.

18 §

Kodinhoitajia tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä kouluttavat oppilaitokset saavat valtionapua 65 prosenttia ammattikasvatushallituksen hyväksymistä vuosimenoista sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Oppilaitoksen kunnallisille kodinhoitajille tai muulle sosiaalihuoltoalan henkilöstölle järjestämille ammattikasvatushallituksen hyväksymille täydennyskursseille annetaan valtionapua samojen perusteiden mukaan kuin varsinaiseen koulutukseen.

19 §

Ammattikasvatushallitus vahvistaa ohjelman kodinhoitajia tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä kouluttavien oppilaitosten opettajien täydennyskursseja varten. Näistä kursseista aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista tulo- ja menorvion otetun määrärahan puitteissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1985.

Tämän lain 18 §:n 1 ja 3 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 1985.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Kaarina Suonio*

Laki

kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisesta kodinhoitoavusta 6 päivänä toukokuuta 1966 annetun lain (270/66) nimike sekä 17 ja 19 § sekä väliaikaisesti 18 §:n 1 ja 3 momentti näin kuuluviksi:

Laki

kodinhoitajien ja muun sosiaalihuoltoalan henkilöstön ammatillisesta koulutuksesta

Voimassa oleva laki

17 §.

Kodinhoitajia kouluttavan oppilaitoksen tulee ennen toimintansa aloittamista hankkia siihen sosiaaliministeriön lupa. Laitoksen on alistettava opetussuunnitelmansa ja ohjesääntönsä sosiaaliministeriön vahvistettavaksi.

18 §.

Kodinhoitajia kouluttavat oppilaitokset saavat valtionapua 65 prosenttia todellisista sosiaaliministeriön hyväksymistä, aseuksella tarkemmin määrättävistä vuosimenoistaan.

19 §.

Sosiaaliministeriö vahvistaa ohjelman kodinhoitajia kouluttavien oppilaitosten opettajien täydennyskursseja varten ja suoritetaan näistä kursseista aiheutuvat kustannukset valtion varoista tuloja menoarvioon otetun määrärahan puitteissa.

Ehdotus

17 §

Kodinhoitajia *tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä* kouluttavan ammatillisen oppilaitoksen tulee ennen toimintansa aloittamista hankkia siihen *opetusministeriön* lupa.

Kunnan tai kuntainliiton ylläpitämällä oppilaitoksella tulee olla kunnanvaltuuston tai liittovaltuuston hyväksymä johtosääntö ja muulla oppilaitoksella ammattikasvatushallituksen hyväksymä ohjesääntö.

Ammattikasvatushallitus vahvistaa oppilaitoksen opetussuunnitelman.

18 §

Kodinhoitajia *tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä* kouluttavat oppilaitokset saavat valtionapua 65 prosenttia *ammattikasvatushallituksen* hyväksymistä vuosimenoista *sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.*

Oppilaitoksen kunnallisille kodinhoitajille *tai muulle sosiaalihuoltoalan henkilöstölle* järjestämille *ammattikasvatushallituksen* hyväksymille täydennyskursseille annetaan valtionapua samojen perusteiden mukaan kuin varsinaiseen koulutukseen.

19 §

Ammattikasvatushallitus vahvistaa ohjelman kodinhoitajia *tai muuta sosiaalihuoltoalan henkilöstöä* kouluttavien oppilaitosten opettajien täydennyskursseja varten. Näistä kursseista aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista tulo- ja menorvioon otetun määrärahan puitteissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1985.

Tämän lain 18 §:n 1 ja 3 momentti ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 1985.